

U 79/2013 rd

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till
rådets förordning om Europeiska unionens byrå för
straffrättsliga samarbete**

I enlighet med 96 § 2 mom i grundlagen förordning om Europeiska unionens byrå för
översänds till riksdagen Europeiska kommis- straffrättsliga samarbete.
sionens förslag av den 17 juli 2013 till rådets

Helsingfors den 21 november 2013

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

Konsultativ tjänsteman Mika Aalto

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA
18.11.2013**FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM EUROPEISKA UNIONENS BYRÅ FÖR STRAFF-
RÄTTSLIGT SAMARBETE****1 Allmänt**

Kommissionen antog den 17 juli 2013 ett förslag till förordning om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust).

Eurojust inrättades genom rådets beslut 2002/187/RIF. Syftet med Eurojust var att stärka kampen mot grov brottslighet i Europeiska unionen. År 2008 utfördes en omfattande reform av Eurojustbeslutet. I Finland har Eurojustbeslutet genomförts med lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust (724/2010). Eurojust har underlättat samordningen och samarbetet mellan nationella åklagarmyndigheter vid hanteringen av ärenden som berör olika medlemsstater.

Enligt artikel 85 i Lissabonfördraget (EUF-fördraget) är Eurojusts uppgift att stödja och stärka samordning och samarbete mellan de nationella myndigheter som har till uppgift att utreda och lagföra allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater eller som det krävs lagföring för på gemensamma grunder. Enligt artikeln ska Eurojusts struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter regleras genom förordningar som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Dessa förordningar ska även fastställa villkoren för deltagande av Europaparlamentet och de nationella parlamenten i utvärderingen av Eurojusts verksamhet.

I kommissionens förslag till förordning föreslås att det inrättas ny byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), som är den rättsliga efterträdaren till Eurojust som inrättades genom rådets beslut 2002/187/RIF. I förordningen bevaras de delar som har visat sig vara effektiva vid hanteringen och driften av Eurojust, men samtidigt moderniserar man dess rättsliga ramar och effektiviserar dess funktion och struktur.

2 Huvudsakligt innehåll

I förordningsförslagets kapitel 1 föreskrivs om Eurojusts uppgifter och befogenheter. Till sina centrala delar motsvarar dessa Eurojusts nuvarande uppgifter och befogenheter, det vill säga att Eurojusts huvudsakliga uppgift är att stödja och stärka samordningen och samarbetet mellan nationella utredande myndigheter och åklagarmyndigheter i samband med allvarlig internationell brottslighet. Eurojusts behörighet ska omfatta de typer av brottslighet och brott som förtecknas i en separat bilaga till förordningen. Eurojusts behörighet ska inte inbegripa de brott som omfattas av den europeiska åklagarmyndighetens behörighet.

I förordningsförslagets kapitel 2 föreskrivs om Eurojusts struktur och organisation. I artiklarna 7–9 föreskrivs om de nationella medlemmarna som utstationeras till Eurojust från varje medlemsstat. De nationella medlemmarna ska i huvudsak ha samma status och uppgifter som för närvarande. De nationella medlemmarna ska ha en ställning som åklagare, domare eller polis med motsvarande behörighet. Medlemsstaterna ska bevilja medlemmarna de befogenheter som avses i förordningen. Medlemmarna ska ha till uppgift att assistera i ärenden som berör flera medlemsstater och vid behov även delta i utredningen. De nationella medlemmarna ska ha tillgång till den information som finns i straffregistret och i vissa andra register som har samband med brottsutredningen. Också i fortsättningen ska enbart de nationella myndigheterna ha tillgång till uppgifterna i de nationella registren. Den finska medlemmen har redan nu beviljats de befogenheter som avses i förordningen.

Det som ändras jämfört med nuläget är att de nationella medlemmarna och de biträddande nationella medlemmarna som utstationeras från medlemsstaterna ska ha sin ordinarie arbetsplats i Haag, då de tidigare har kunnat sköta sina uppgifter i sitt hemland.

I artiklarna 10–15 föreskrivs om Eurojusts kollegium, som är sammansatt av alla nationella medlemmar. Förutom de operativa uppgifterna som anges i artikel 4 i förordningen ska kollegiet sköta de förvaltningsuppgifter som anges i artikel 14. Till dessa uppgifter hör bland annat att anta Eurojusts programdokument, årsbudget och den årliga verksamhetsberättelsen. Därtill ska det för skötseln av förvaltningsuppgifterna inrättas en styrelse och en uppgift som administrativ direktör. Dessa ska biträda kollegiet i de förvaltningsuppgifter som hör till Eurojust. En särskild ändring jämfört med nuläget är att kommissionen och europeiska åklagarmyndigheten ska delta i kollegiets verksamhet. Bestämmelserna om kollegiets verksamhet ska preciseras.

I kapitel 3 föreskrivs om Eurojusts operativa ärenden. I artikel 19 föreskrivs om jour-samordning, i artikel 20 om det nationella samordningssystemet för Eurojust och i artiklarna 21–26 om utbyte av information. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak den nuvarande regleringen. Eurojusts befogenheter ändras inte.

I förordningsförslagets kapitel 4 föreskrivs om informationsbehandling och uppgiftsskydd. Bestämmelserna gäller behandling av personuppgifter vid Eurojust, bevarande av personuppgifter och de registrerades rätt att få tillgång till uppgifter. Den mest betydande ändringen är att Europeiska datatillsynsmannen ska ta över tillsynen över uppgiftsskydd, på samma sätt som i fråga om andra EU-byråer. Den nuvarande gemensamma tillsynsmyndighetens uppgifter överförs till Europeiska datatillsynsmannen. Genom denna reform blir övervakningen av användningen av uppgifterna i de olika EU-byråerna enhetligare.

Bestämmelserna ska även till övriga delar preciseras.

I förordningsförslagets kapitel 5 föreskrivs om Eurojusts förbindelser med partner. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak den nuvarande regleringen. Eurojust ska dock inte längre ha rätt att ingå samarbetsavtal med tredjeländer. I artikel 41 ska intas en ny bestämmelse om Eurojusts förbindelser med den europeiska åklagarmyndigheten. Enligt denna artikel ska Eurojust upprätta och upp-

rätthålla ett nära samarbete med den europeiska åklagarmyndigheten bland annat när det gäller behandling av förfrågan om stöd från den europeiska åklagarmyndigheten. Den europeiska åklagarmyndigheten ska även kunna dra nytta av Eurojusts nationella samordningssystem och andra samarbetsnätverk. Den europeiska åklagarmyndigheten ska också kunna använda Eurojusts stödtjänster, såsom ekonomiförvaltningstjänster, it-tjänster och säkerhetstjänster. Eurojust ska därtill kunna utbyta information med sina samarbetsparter. Om uppgifterna som överförs ursprungligen har lämnats av en medlemsstat ska informationsutbytet med samarbetsparterna förutsätta att den nationella myndigheten har gett sitt samtycke. På det sätt ska det säkerställas att medlemsstatens myndigheter har beslutanderätt när det gäller överföring av uppgifter.

I förordningsförslagets kapitel 6 föreskrivs om Eurojusts budget och i kapitel 7 om Eurojusts personal.

I förordningsförslagets kapitel 8 föreskrivs om utvärdering av Eurojusts verksamhet. Enligt artikel 55 ska Eurojust översända sin årsrapport till Europaparlamentet som får lägga fram synpunkter och slutsatser. Kollegiets ordförande ska på begäran inställa sig inför Europaparlamentet. Eurojust ska därtill översända till Europaparlamentet resultaten av de studier och strategiska projekt som genomförs på uppdrag av Eurojust, de samarbetsavtal som slutits med tredje parter samt Europeiska datatillsynsmannens årsrapport. Dessa handlingar ska översändas även till de nationella parlamenten. Enligt artikel 56 ska kommissionen vart femte år beställa en utvärdering av genomförandet och konsekvenserna av förordningen.

3 Konsekvenser för lagstiftningen i Finland

Lagstiftningsmässigt ska förordningen inte genomföras nationellt, utan den är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna.

Den nationella lagstiftningen ska dock fortsättningsvis bland annat bevilja de nationella medlemmarna de befogenheter som de behöver.

4 Ålands behörighet

Enligt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om förundersökning, verkställighet av domar och straff samt utlämning för brott.

5 Förslagets konsekvenser

Målet med förslaget är att öka Eurojusts effektivitet. Detta ska ske genom att klarlägga skötseln av Eurojusts förvaltningsuppgifter och operativa uppgifter. Också de nationella medlemmarnas befogenheter i de olika medlemsstaterna ska förenhetligas. På detta sätt kan de nationella medlemmarnas arbetsinsats mer än för närvarande användas till den operativa verksamheten.

6 De övriga medlemsstaternas och institutionernas ståndpunkter

Rådet eller parlamentet har ännu inte behandlat förslaget.

7 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i EU

Förslaget behandlades i sektionen för rättsliga och inrikes frågor (sektion 7).

8 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet förhåller sig positivt till målet att effektivisera Eurojusts verksamhet särskilt genom att en så stor del som möjligt av de nationella medlemmarnas arbetsinsats används till den operativa verksamheten. Statsrådet förhåller sig dock reserverat till förslaget om att öka antalet nationella medlemmar till tre personer. Detta kan vara en för stor satsning för små medlemsstater, i synnerhet med beaktande av att syftet är att minska de nationella medlemmarnas förvaltningsuppgifter.

Förslaget har samband med förslaget till förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten som behandlas samtidigt. Vid beredningen av Eurojustförordningen måste framskridandet av behandlingen förordningen om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten beaktas. Dessutom anser statsrådet det vara viktigt att regleringen till sitt innehåll samstämmer med förordningen om Europeiska åklagarmyndigheten.